

Milieu-effectenkaarten

een handig hulpmiddel

voorjaar 2007

Tussen gewasbeschermingsmiddelen bestaan grote verschillen in de milieubelasting van het grondwater, het waterleven, de lucht en de schadelijkheid voor natuurlijke vijanden. Door bij keuze van gewasbeschermingsmiddelen rekening te houden met de milieubelasting, helpt u de milieubelasting te verminderen. Milieu-effectenkaarten en de milieumeetlat zijn een goed hulpmiddel om middelen met elkaar te vergelijken. Voor een aantal middelen zijn goede en minder milieubelastende alternatieven voorhanden.

Hoe werken de milieu-effectenkaarten?

Milieu-effectenkaarten geven inzicht in de milieubelasting van gewasbeschermingsmiddelen. Deze kaarten zijn daarom een goed hulpmiddel om middelen met elkaar te vergelijken. Op de kaarten vindt u informatie over het risico van uitspoeling naar grondwater, waterleven in de sloot, vervluchtiging naar de lucht en nuttige organismen zoals bestuivers en natuurlijke vijanden. Voor verschillende gewasgroepen zijn milieu-effectenkaarten opgesteld door CLM in samenwerking met Telen met toekomst. U kunt de kaarten onder andere downloaden op www.telenmettoekomst.nl. De milieubelasting wordt uitgedrukt in milieubelastingspunten (mbp) voor grondwater en waterleven en blootstellingsrisicoindex (bri) voor lucht.

Groene middelen

Niet iedere kilo werkzame stof is even schadelijk voor het milieu.

Daarom is het beter te kijken naar de milieueffecten van een bespuiting. Gebruik bij voorkeur 'groene' middelen. Dit zijn middelen met een laag aantal milieubelastingspunten of kg actieve stof per ha. Oranje en rode middelen zijn schadelijker. Ga bij de keuze zelf na welke milieueffecten op uw bedrijf het meest belangrijk zijn. Ligt uw bedrijf in een gebied met veel sloten dan is het belangrijker om rekening te houden met het risico op waterleven dan wanneer uw bedrijf in een gebied ligt zonder sloten.

Hoe zijn de punten berekend?

De milieubelastingspunten zijn voor een groot deel afgeleid van de CLM Milieumeetlat. Het CLM gebruikt hiervoor gegevens van het CTB. Als een fabrikant nieuw onderzoek aanlevert waaruit blijkt dat de milieubelasting minder is, dan worden de milieubelastingspunten aangepast.

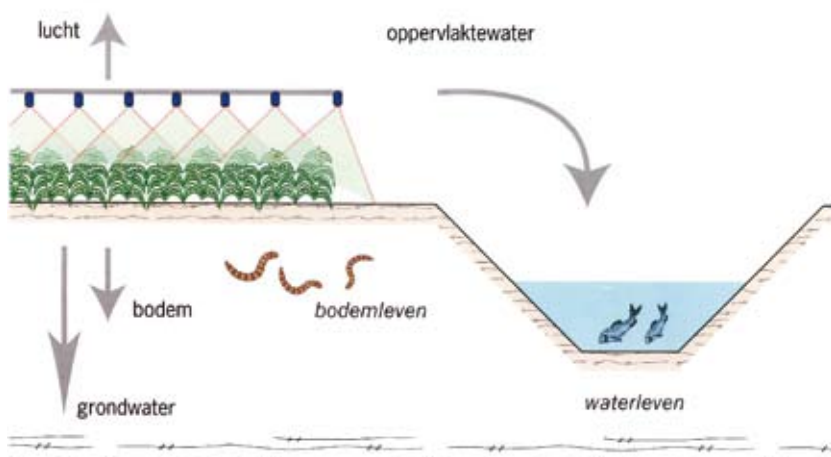
Kijk en vergelijk

Op de kaarten ziet u de verschillende gewasbeschermingsmiddelen staan. Achter ieder middel staat de adviesdosering in kg per ha of liters per ha. Daarachter staat het gehalte actieve stof weergegeven. Stel u heeft een bespuiting met Tatroo-C uitgevoerd in een dosering van 2,7 ltr per ha. Dit komt overeen met 2,03 kg actieve stof. Binnen certificeringssystemen wordt soms gekeken naar de hoeveelheid actieve stof die u jaarlijks gebruikt per ha. Dit kan dus meespelen in de afweging voor het in te zetten middel.

Bereken milieubelasting

Stel u wilt op uw bedrijf in het voorjaar 2 ltr isoproturon per ha inzetten. Volgens de milieumeetlat en effectenkaarten scoort 2 ltr isoproturon 7000 mbp voor grondwater en 200 mbp voor waterleven uitgaande van 1% drift en 1,5-3% organische stof. Als alternatief overweegt u Atlantis toe te passen. U heeft dan 300-500 gram Atlantis per ha nodig. 500 gram Atlantis scoort 600 mbp voor grondwater en 1 mbp voor waterleven. Door Atlantis in te zetten, heeft u dus een lagere milieubelasting.

Voor meer informatie kunt u ook de folder bestellen: 'Isoproturon in de graanteelt'.

Ervaringen uit de praktijk

Jan Trip,
akkerbouwer in Zeewolde en
kernbedrijf in Zuidelijk Flevoland

“Ik vind de milieu-effectenkaarten een goed hulpmiddel bij de middelenkeuze. De kaarten geven goed inzicht in de milieubelasting van een bespuiting. Ik gebruik ze als ik samen met mijn middelenleverancier mijn gewasbeschermingsplan opstel. Zo kies ik tegenwoordig als onkruidbestrijdingsmiddel in de consumptie aardappelen voor Butisan S in plaats van Sencor omdat dat minder schadelijk is voor grondwater en waterleven. Het is natuurlijk wel van belang dat een middel goed werkt. Effectiviteit staat bij mij bovenaan bij de keuze van een middel.

Ook de kosten spelen een grote rol. Verder is het belangrijk om middelen geregeld af te wisselen om resistentie te voorkomen. In de wintertarwe probeer ik tegen schimmelziekten een afwisselschema te hanteren met triazolinen en strobilurines. Soms valt er

weinig te kiezen omdat er slechts één middel een goede werking heeft tegen een ziekte of plaag. De bestrijding van klein kruiskruid in uien is hier een voorbeeld van. Hoewel Pyramin 165 MBP op grondwater scoort, is dit wel het meest effectieve middel.”

Tips

Bladluis

Luizenmiddelen als Decis, Sumicidin en Karate behoren tot dezelfde chemische groep. Vergelijk deze middelen

Meer informatie:

- U kunt de milieu-effectenkaarten voor uw sector downloaden op www.telenmettoekomst.nl
- Ook kunt u gebruik maken van de Milieumeetlat opentelton van het CLM op www.milieumeetlat.nl
- Raadpleeg voor de effecten op natuurlijke vijanden de lijst neveneffecten van Koppert, www.koppert.nl of Biobest www.biobest.nl
- Of neem voor meer informatie contact op met uw adviseur

onderling qua milieubelasting en kies het beste middel. U kunt ook kiezen voor Pirimor of Plenum. Pirimor heeft een iets hogere milieubelasting voor grondwater, maar is veilig voor bijen en hommels en natuurlijke vijanden zoals sluipwespen, lieveheersbeestjes en roofmijten. Ook Plenum is veilig voor bestuivers en natuurlijke vijanden en heeft een lagere milieubelasting dan Pirimor. Op de milieu-effectenkaarten zijn middelen die goed bruikbaar zijn in de geïntegreerde teelt aangegeven met een ‘groene A’.

Voorkom emissie

Houd er rekening mee dat de milieubelasting van een bespuiting niet alleen afhankelijk is van het middel dat u kiest. De milieubelasting voor waterleven is bijvoorbeeld ook sterk afhankelijk van de hoeveelheid drift. Neem daarom driftbeperkende maatregelen om de emissie naar het oppervlaktewater te verminderen.

Onkruidbestrijding consumptie aardappelen

Stel u wilt op uw bedrijf 0,5 kg Sencor per ha gebruiken. Volgens de milieumeetlat en effectenkaarten scoort 0,5 kg Sencor 1750 mbp voor grondwater en 636 mbp voor waterleven uitgaande van 1% drift en 1,5-3% organische stof. Als alternatief kunt u overwegen om Butisan in te zetten. U heeft dan 1,5 ltr nodig. 1 ltr Butisan scoort 0 mbp voor grondwater en 1 mbp voor waterleven. Een bespuiting met 1,5 ltr Butisan geeft dus 0 mbp voor grondwater en 1,5 mbp voor waterleven. Door Butisan te kiezen, heeft u dus een lagere milieubelasting.

Vergelijken

U kunt met behulp van de milieumeetlat aan het eind van een seizoen de totale milieubelasting van uw bedrijf berekenen. U kunt deze dan vergelijken met collega's of voorgaande jaren.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boerenof cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst

Tekst: Hilfred Huiting (PPO) en

Olaf van Campen (DLV Plant)

Eindredactie:

Wilco Dorresteyn (DLV Plant)

Vormgeving & druk: Graphiset Uden

Telen met toekomst